

# **En välfärd att lita på**

## **Budget 2016 och plan 2017-2019 Norrköpings kommun**

## **En välfärd att lita på!**

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi ser att det finns mycket kvar att göra inom alla dessa tre områden i Norrköping idag. Att vår gemensamma välfärd finansieras och drivs offentligt eller utan vinstintresse bygger på en strävan att omfatta alla och hålla en hög kvalitet. En välfärd att lita på ger människor frihet, trygghet och största möjliga demokratiska insyn i hur deras skattemedel används.

I Vänsterpartiets förslag till budget ger vi vår syn på hur Norrköping kan utvecklas till en bättre kommun med start under 2016. Detta förslag är långt ifrån ett heltäckande politiskt program, det finns mycket mer att göra än det som beskrivs här. Detta är en god utgångspunkt och här pekar vi på det som är mest angeläget och realistiskt att förändra redan under nästa år. Många av de visioner vi har kommer att ta längre än ett år att genomföra, men vi är övertygade om att med en stark politisk vilja kan vi göra Norrköping till en mer jämlik och jämställd kommun. Det handlar om politisk vilja och rättvis fördelning av våra resurser.

När vi var med och styrde Norrköping förra mandatperioden märktes det att vår politik gör skillnad i människors vardag och tyvärr märks det nu tydligt på nedskärningarna inom välfärden att vi inte längre är med.

Vänsterpartiets budget genomsyras av två vägledande principer: barnperspektivet och omfördelning mellan män och kvinnor.

Vänsterpartiet tror på välfärd framför dyra skrytprojekt. Endast genom att stärka välfärden och människors trygghet kan vi nå målet om ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Norrköping. De förslag som vi lyfter inför 2016 är:

Vi vill ge alla barn i Norrköping en ärlig chans att lyckas i skolan och i livet. Då är det helt avgörande med tidiga insatser för att förhindra utanförskap. Därför vill vi ge alla barn rätt till 30 timmar i förskolan, även om föräldern eller föräldrarna råkar vara arbetslösa.

För elever som går ut årskurs 9 utan gymnasiebehörighet vill vi införa sommarskola som en möjlighet att få godkända betyg. Utvärderingar visar att fyra av tio elever som inte hade godkända betyg lyckades bli behöriga till gymnasieskolan med hjälp av sommarskola.

Den psykiska ohälsan är ett växande problem bland unga, särskilt kvinnor. Möjligheten till stöd, boende, rehabilitering och sysselsättning för den som drabbas av psykisk ohälsa ska därför stärkas. Förutom regeringens satsning vill vi därför lägga extra resurser för att hjälpa dessa ungdomar till ett bättre liv.

Hur en kommun väljer att satsa på de äldre beror på vilket synsätt som råder. Om den växande äldre befolkningen anses liktydig med ökade kostnader blir de äldre en samhällsekonomisk belastning och då ska det fram med en åtgärdslista med besparingar. Om man i stället ser det som lönsamt att investera i mänskligt kapital kan äldre människor utgöra en resurs. Genom att fler håller sig pigga och friska längre upp i åldrarna kan välfärden öka och vårdbehoven minska. Insatser som främjar goda levnadsvanor, som till exempel, Träffpunkter, blir därmed ett sätt att nå positiva hälsoeffekter högt upp i åldrarna, vilket kan förebygga funktionsnedsättningar och en rad sjukdomar samt skjuta upp hjälpbehovet i form av hemtjänst eller särskilt boende. Vänsterpartiet satsar därför på att utveckla istället för att avveckla Träffpunkterna och dagverksamhet för personer med demenssjukdom.

Vi satsar på personalen. Vi vill vara en förebild som arbetsgivare därför satsar vi på kortare arbetstider. Sex timmars arbetsdag är en fråga vi i Vänsterpartiet drivit i många år, vi ser nu alltför försök i denna riktning, vi satsar på den utvecklingen. Vi lägger extra resurser på att anställa fler och behålla den sammanhållna arbetstiden.

Vi lever i en tid av snabba förändringar och kontraster i ett samhälle där grupper ställs mot varandra där samhällseliga strukturer suddas ut och ersätts med individens ansvar. Där valfrihet blir ett begrepp som används för att ge några lite mer istället för att ge alla den välfärd som ger möjlighet till det "Goda livet i Norrköping". Människor söker sig till vårt land och vår kommun för att få hjälp efter att ha flytt från krig och terror. De ska vara välkomna, kunna bidra med sina kunskaper och erfarenheter och få stöd och insatser när det behövs – det handlar om solidaritet och humanism. Vänsterpartiet står upp för alla människors lika värde och lika rätt.



## **”Det goda livet i Norrköping”**

Vår budget är en oppositionsbudget med en politik för minskade klyftor. Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Vi vill ha en jämlik och jämställd kommun på lika villkor.



### **Alla barn ska få plats i förskolan**

Vänsterpartiet vill att barn till arbetslösa och föräldralediga ska ha rätt till minst 30 timmar per vecka i förskolan. Alla barn ska få gå i en bra förskola som rustar för skolan. Alla barn ska ha möjlighet att lyckas i skolan, därför ska intresset för förskolan stimuleras genom uppsökande verksamhet i områden där färre barn går i förskolan.

Förskolan är en viktig del av välfärdssamhället och en avgörande start på utbildningssystemet spelar en avgörande roll för att alla barn får tillgång till språket, till gemensamma upplevelser och till möten som ökar förståelsen för varandras olikheter.

Förskolan lägger grunden för det livslånga lärandet och där får det enskilda barnet en möjlighet att under roliga och trygga former lära sig saker genom att leka, skapa och utforska – på egen hand, i grupp och tillsammans med vuxna.

Vi vill ge alla barn i Norrköping, även de som råkar ha en förälder som är arbetslös rätt till 30 timmar i förskolan. Allt annat är i grunden oförenligt

med en modern syn på förskolan. Forskningen visar att barns förskolevistelse har positiva effekter för barns prestationer i skolan. Det gäller i stort sett alla skolans områden. Barn från resurssvaga miljöer och utsatta barn drar störst nytta av att vistas i förskola. Tidiga insatser i förskola är samhällsekonomiskt lönsamma.

**Satsning: 30 miljoner**

### **Sommarskola**

Att barn och ungdomar får gå i en bra skola är grundläggande för att få ett bra liv i framtiden. Det är viktigt att skolan håller en hög standard och rustar eleverna för högskolan och arbetslivet. Vänsterpartiet har mycket höga ambitioner för Norrköpings skolor och vill se satsningar för att ytterligare öka kvaliteten. Det gör att vi kan se alla elever och tidigt sätta in kraftfulla stödinsatser där det behövs. Vi är mycket kritiska till den privatisering av utbildningsväsendet som friskolorna har inneburit. Det har lett till att allt mer pengar flyttats från elev i skolan till privata vinster i skolföretagen. Det har inneburit sämre skolor och ökad social segregering. Vänsterpartiet vill att kommunen ska vara en garant för att Norrköpings elever får den absolut bästa utbildningen.

Idag krävs det oftast en gymnasieutbildning för att få jobb och klara sig i ett allt mer kunskapsintensivt samhälle. Vi har en skyldighet att se till att varje elev får verkliga möjligheter till fullständiga betyg. Ett bra verktyg för att se till att alla får den möjligheten är att återinföra en väl fungerande sommarskola. Vi tycker att detta är en bra satsning som borde återinföras. Det finns även statsbidrag att söka med syfte att elever som inte nått kunskapskraven ska få en chans till.

Sommarskolan ska rikta sig till grundskoleelever som går ut årskurs 9 med ofullständiga betyg i svenska, engelska och matematik. Under några intensiva veckor får eleverna en möjlighet att läsa in betyget som inte blev godkänt. I och med de nya, hårdare betygskraven är det att förvänta att fler elever inte blir behöriga för gymnasiestudier. Att alla får möjligheter att lyckas i skolan är oerhört viktigt för resten av livet och i Norrköping ska alla unga få den möjligheten.

**Satsning: 3 miljoner**



### **Bättre psykisk hälsa för unga**

Majoriteten av alla barn och ungdomar i Norrköping mår bra, men allt för många gör inte det.

Andelen unga med sömnproblem, oro eller ångest har stigit till över 20 procent. Ungas, och då särskilt unga kvinnors psykiska hälsa har försämrats. Den självskattade psykiska ohälsan ökar, ofta beroende av sociala problem i samhället. Var tredje gymnasietjej känner oro eller ångest i vardagen och det är mer än tio procentenheter högre än hos killar i samma ålder. Den balansgång som unga tjejer tvingas vandra är omöjlig. Psykisk ohälsa kan i många fall vara ett stort hinder i barns och ungas personliga utveckling och deras möjligheter att etablera sig i samhället. Därför är det glädjande att Vänsterpartiet och regeringen är överens om en satsning på ungas psykiska hälsa. I budgetpropositionen föreslås att 280 miljoner kronor/år 2016-2019 satsas för att möta ohälsan bland barn och unga.

Vänsterpartiet anser att tidiga och samordnade insatser är a och o. För många barn och unga tar det alldeles för lång tid innan de får hjälp. Vi vill göra det lättare för unga att söka och få hjälp i tid. Vi satsar 3 mnkr för att stärka det förebyggande arbetet och för att nå fler ungdomar och bli mer tillgängliga.

**Satsning: 3 miljoner**



### **Träffpunkter och dagverksamhet för personer med demenssjukdom**

Vänsterpartiet motsatte sig Kvartettens beslut att lägga ner alla Träffpunkter för äldre samt två dagverksamheter för personer med demenssjukdom. Träffpunkterna har stor betydelse då det gäller att bryta den äldres isolering i hemmet. Ofrivillig ensamhet är ett stort samhällsproblem som bl.a. uppmärksammats av äldreforskare vid Linköpings Universitet.

Demenssjukdom brukar kallas för ”de anhörigas sjukdom”. Att få vistas på daglig verksamhet betyder bl.a. stimulans och minnesträning för den sjuke samtidigt som den anhörige får en stunds välbehövlig avlastning.

Det beslut som majoriteten fattade i nämnden innebär en kraftig nedskärning från 23 till 14 anställda på Träffpunkterna samt att två dagverksamheter för dementa lades ner av majoriteten (även om beslutet kring dagverksamheten Gläntan har dragits tillbaka i väntan på en utredning).

Vi inser att behoven i äldreomsorgen faktiskt är större än det finns budget för. I Vänsterpartiets budgetförslag satsar vi därför 8 miljoner mer just på Träffpunkter och dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Ingen ska behöva vara orolig för att bli gammal i Norrköpings kommun.

**Satsning: 8 miljoner**



### **6 timmars arbetsdag**

Människor behöver tid till att leva. Människor har också rätt till ett arbete. Idag är det många som stressar på jobbet med sjukskrivningar och ohälsa som följd. Samtidigt som det också är många som inte har ett jobb. Många, i synnerhet kvinnor, tvingas själva förkorta sin arbetstid för att hinna med barn, anhöriga och vardag eller för att kroppen i slitsamma arbeten inte orkar åtta timmar om dagen.

Nu är tiden mogen för att genomföra försöksprojekt med sex timmars arbetsdag i Norrköpings kommun med start inom äldreomsorgen. Liknande försök genomförs över hela landet inom både privat och offentlig verksamhet och vår kommun ska inte hamna efter i det arbetet. En arbetstidsförkortning har positiva effekter på människors möjligheter att nå en bättre fysisk och psykisk hälsa. Samtidigt ger den barn och



föräldrar mer tid med varandra, ungdomar ökad tillgång till vuxna och större utrymme för alla att delta aktivt i samhällslivet. Valet av vilken/vilka enheter som ska delta i projektet ska göras utifrån ansökan från personalen själva. En sänkning till 30-timmarsvecka med bibehållen lön inom äldreomsorgen tror vi kommer att leda till mindre sjukfrånvaro, mer utvilad och effektivare personal.

Att förkorta arbetstiden till sex timmar är en viktig reform för ett bättre arbetsliv. Det har länge varit en vision för arbetarrörelsen och Vänsterpartiet, men nu har vi också konkreta strategier för hur det kan förverkligas. Vi ska arbeta för att leva, inte leva för att arbeta. Med 30-timmarsvecka som heltidsnorm uppfyller vi tre goda ting: önskad sysselsättningsgrad, sammanhållen arbetstid och arbetstidsförkortning.

Vi satsar på att Norrköpings kommun ska genomföra försök med sextimmars arbetsdag med bibehållen lön i en eller flera enheter i äldreomsorgen med start 2016.

**Satsning: 4 miljoner**

### **Sammanhållen arbetstid**

Borttagandet av ”delade turer” inom äldreomsorgen handlade inte enbart om effektivisering av arbetsscheman som majoriteten påstod i början. Införandet av en sammanhållen arbetstid inom vården har hitintills kostat upp till 46 miljoner kronor, vilket är mycket mera än den miljon som Kvartetten satsade på detta.

Delade turer är en arbetstidsform som innebär att arbetsdagen styckas upp i två eller flera pass med flera timmars uppehåll mellan passen. Forskning visar att delade arbetspass kan leda till mycket stora problem. Uppehållen mellan arbetspassen är svåra att använda på ett vettigt sätt och både fritiden och det sociala livet påverkas negativt. Sammantaget blir arbetsdagen kanske inte mer än åtta timmar, medan bortovaron från hemmet kan bli betydligt längre.

Vänsterpartiet ser tydligt att det saknas ekonomiska resurser under 2016 för att uppnå målen med att kunna erbjuda vår personal en sammanhållen arbetstid på ett bra sätt. En av de åtgärder som måste till är nyanställning av personal, det är en förutsättning för att uppnå en bra schemaläggning. Det är inte en hållbar eller önskvärd lösning att täcka upp med fler timanställda. Fackförbundet Kommunal har påpekat att det är alldeles för lite bemanning för att uppdraget ska kunna fullföljas. Därför vill vi tillföra mer pengar till vård och omsorg så att en tillräckligt god bemanning ska kunna uppnås i samband med att den sammanhållna arbetstiden bevaras.

**Satsning: 10 miljoner**

## Vänsterpartiet, justering jämfört med majoritetens budgetförslag 2016-2019

<u>Vård- och omsorgsnämnden</u>	<u>Belopp per år</u>			
	2016	2017	2018	2019
Budgetförslag majoritet	2 222 864	2 277 346	2 327 908	2 389 566
<u>Tillkommande poster Vänsterpartiet</u>				
Utveckla träffpunkter och dagverksamheten för personer med demenssjukdom	8 000	2 000	0	0
Försök 6 timmars arbetsdag	4 000	0	-4 000	0
Sammanhållen arbetstid, extra medel	10 000	0	0	0
<b>Förändring</b>	<b>22 000</b>	<b>2 000</b>	<b>46 562</b>	<b>46 562</b>
<b>Budget 2016-2019</b>	<b>2 244 864</b>	<b>2 301 346</b>	<b>2 347 908</b>	<b>2 409 566</b>
<b>Diff mot majoritet</b>	<b>22 000</b>	<b>24 000</b>	<b>20 000</b>	<b>20 000</b>

<u>Utbildningsnämnden</u>	<u>Belopp per år</u>			
	2016	2017	2018	2019
Budgetförslag majoritet	2 861 469	2 943 403	3 020 849	3 103 476
<u>Tillkommande poster Vänsterpartiet</u>				
30 timmars förskola	30 000	0	0	0
Sommarskola för åk 9	3 000	0	0	0
Elevhälsan, förebyggande satsning för barn och unga med psykisk ohälsa	3 000	0	0	0
<b>Förändring</b>	<b>36 000</b>	<b>0</b>	<b>46 562</b>	<b>46 562</b>
<b>Budget 2016-2019</b>	<b>2 897 469</b>	<b>2 979 403</b>	<b>3 056 849</b>	<b>3 139 476</b>
<b>Diff mot majoritet</b>	<b>36 000</b>	<b>36 000</b>	<b>36 000</b>	<b>36 000</b>

<u>Kommunstyrelsen</u>	<u>Belopp per år</u>			
	2016	2017	2018	2019
Budgetförslag majoritet	421 882	398 838	396 007	387 306
<u>Tillkommande poster Vänsterpartiet</u>				
Minskat verksamhetsbidrag till Norrköping Rådhus AB (motsvarande finansiering av Norrköping Airport AB)	-23 000	-1 000	0	0
Borttagande av posten "Tillväxt"	-5 000	0	0	0
<b>Förändring</b>	<b>-28 000</b>	<b>-1 000</b>	<b>46 562</b>	<b>46 562</b>
<b>Budget 2016-2019</b>	<b>393 882</b>	<b>369 838</b>	<b>367 007</b>	<b>358 306</b>
<b>Diff mot majoritet</b>	<b>-28 000</b>	<b>-29 000</b>	<b>-29 000</b>	<b>-29 000</b>

### Förändring per post jämfört med majoritetens förslag (tkr)

Minusbelopp innebär ökade kostnader eller minskade intäkter och plusbelopp innebär minskade kostnader eller ökade intäkter

<u>Budgetpost</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Vård- och omsorgsnämnden	-22 000	-24 000	-20 000	-20 000
Utbildningsnämnden	-36 000	-36 000	-36 000	-36 000
Kommunstyrelsen	28 000	29 000	29 000	29 000
Finansiering av investeringar	50 000	60 000	70 000	80 000
Borttagande av utdelning från Rådhus i Norrköping AB (minskat finansnetto)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
<b>Summa differens jämfört med majoritet</b>	<b>0</b>	<b>9 000</b>	<b>23 000</b>	<b>33 000</b>



